

Statuts dalla
vischnaunca burgheisa
da Sagogn

Buchdruckerei K. Weissenburger, Chur

I. Determinaziuns generalas

Art. 1

La vischnaunca burgheisa da Sagogn secumpona dils burgheis e dallas burgheisas domiciliai en la vischnaunca politica da Sagogn. Ella ei ina corporaziun dil dretg public.

Vischnaunca
burgheisa

Art. 2

Enteifer ils tiarms dil dretg cantunal ha la vischnaunca burgheisa il dretg d'administraziun autonoma. Ella relai las determinaziuns ch'ei necessarias per ademplir ses pensums.

Administraziun
autonoma

Art. 3

Il camp d'activitad dalla vischnaunca burgheisa cumpeggia specialmein ils pensums suandonts:

Camp da
activitad

- a) la recepziun el dretg da burgheis e burgheis d'honor dalla vischnaunca;
- b) l'administraziun dallas sorts da vischnaunca e dalla ulteriura facultad ch'ei sia proprietad e che stat exclusivamein en sia administraziun;

- c) la vendita, la midada da structura, l'impegnaziun e conclus ch'engrevegian cuzzontamein beins schischents dalla facultad da vischnaunca, vid ils quals ils burgheis san pretender predretgs d'utilisaziun ni che ein vegni acquistai en cumpensaziun reala per tals schischoms;
- d) la fixaziun dallas taxas per il congudiment dallas utilisaziuns dalla vischnaunca burgheisa.

La vischnaunca burgheisa desista d'organisar ina atgna administraziun d'assistenza pauperila, surschond quei pensum, sco practicau tochen da cheu, als organs dalla vischnaunca politica.

Art. 4

Dretg da
votar

Il dretg da votar en fatgs dalla vischnaunca burgheisa ha scadin burgheis masculin e feminin sesents en vischnaunca ch'ei habels d'agir ed ha cumplenu il 20-avel onn.

Sclaus dil dretg da votar ein ils ugadai e quellas persunas sch'ei privadas entras sentenza giudicala dils dretgs activs da burgheis.

Art. 5

Elegibladad e
perioda d'uffeci

Scadin burgheis e burgheisa che ha il dretg da votar ei elegibels en in uffeci dalla vischnaunca burgheisa. La perioda d'uffeci cuoza dus onns.

Art. 6

Elecziun supple-
mentara

Banduna in ufficial per in motiv u l'auter duront la perioda d'uffeci siu post, eis ei da far ina elecziun supplementara per il rest dalla perioda d'uffeci. En quei cass valan las determinaziuns per las elecziuns regularas.

Art. 7

Il commembers dallas autoritads dalla vischnaunca burgheisa sco era il funcziunaris en survetsch da quella vegnan salarisai conform allas tariffas per il commembers dallas autoritads e per il emploiai dalla vischnaunca politica ni tenor conclus dalla radunonza da burgheis.

Salarisaziun ed indemnisaziun

Art. 8

Bab e feagl, tat e biadi, frars e quina, augs e nevs, sir e schiender astgan buca seser ensemen en la suprastonza ni en ina cumissiun dalla vischnaunca burgheisa. Quels motivs d'exclusiun valan era per il commembers digl organ da controlla denter els ed enviers il cassier.

Exclusiun

Art. 9

In commember d'in organ dalla vischnaunca burgheisa sto prender stgisa tier tractaziuns e votaziuns che pertuccan fatgs ch'interesseschan el sez ni in da ses parents el grad da parentella menziunaus egl art. 8 direct e persunalmein. Schebein raschuns da recusaziun existan, decida l'autoritad en damonda en assenza dils interessai.

Recusaziun

Art. 10

Il dretg da petiziun ei garantius. Scadin burgheis sa presentar alla suprastonza dalla vischnaunca burgheisa en scret propostas e giavischs. Quella ei obligada da prender posiziun en caussa ladinamein.

Dretg da petiziun

Art. 11

Propostas en scret per mauns dalla radunonza da vischnaunca burgheisa ein da presentar cun motivaziun alla

Iniziativa

suprastonza da quella. Ellas ston purtar silmeins 20 sutta-
scripziuns da burgheis ni burgheisas che han il dretg da
votar ed han dau la suttascripziun cun agen maun.

La suprastonza dalla vischnaunca burgheisa ei obligada
da suttametter talas iniziativas cun siu pareri enteifer treis
meins alla radunonza dalla vischnaunca burgheisa per vo-
taziun.

Art. 12

Informaziun Sin radunonza da vischnaunca burgheisa sa mintga bur-
gheis ni burgheisa cun il dretg da votar pretender ch'el
vegna informaus davart il stan ni la deliberaziun d'ina
fatschenta dalla vischnaunca burgheisa.
El ha era il dretg da far sin radunonza da vischnaunca
propostas che pertuccan ina fatschenta ch'ei buca sin glie-
sta da tractandas. Vegn ina tala proposta acceptada dalla
majoritad, ha la suprastonza da presentar pareri e propo-
sta per ina dallas proximas radunonzas dalla vischnaunca
burgheisa.

Art. 13

**Dretg da
recuors** Conclus e decisiuns dalla suprastonza dalla vischnaunca
burgheisa e dalla radunonza communal dils burgheis
san vegnir contestadas conform alla lescha cantunala da-
vart la giudicatura en fatgs administrativs enteifer 20 gis
cun recuors.

Art. 14

**Responsabla-
dad** La responsabladad dallas autoritads e da lur commem-
bers sedrezza suenter la lescha cantunala davart la respon-
sablidad.

II. Organisaziun dalla vischnaunca burgheisa

Art. 15

Ils organs ordinaris dalla vischnaunca burgheisa ein:

Organs

- a) la radunonza communal dils burgheis e burgheisas;
- b) la suprastanza dalla vischnaunca burgheisa;
- c) igl organ da controlla.

a) Radunonza communal dils burgheis

Art. 16

La radunonza communal dils burgheis ei il suprem organ dalla vischnaunca burgheisa, en la quala ils burgheis e las burgheisas cun il dretg da votar fan diever da lur dretgs en fatgs che pertuccan la vischnaunca burgheisa.

Radunonza communal dils burgheis

Art. 17

La radunonza communal dils burgheis ei cumpetenta per:

Cumpetenzas

1. l'elecziun dil president dalla suprastanza dalla vischnaunca burgheisa, dils ulteriurs commembers e suppleants da quella e d'eventualas cumissiuns specialas;
2. l'elecziun dils commembers digl uffeci da controlla e dils suppleants da quels;
3. il conclus e la revisiun dils statuts, d'eventualas ordinaziuns sco era d'auters reglaments cun vigur generala;
4. l'approbaziun dils quens annuals dalla vischnaunca burgheisa;

5. la fixaziun dallas taxas per il congrudiment vid l'utilitad dalla vischnaunca burgheisa;
6. la decisiun davart cumpra e vendita sco era ariguard grevezias cuzzontas dils beins schischents dalla vischnaunca burgheisa;
7. la vendita, la midada da structura, l'impegnaziun sco era il conclus d'engrevegliar cuzzontamein beins schischents dall'utilitad communal, vid ils quals ils burgheis san pretender predretgs d'utilisaziun ni ch'ei vegni acquistai en cumpensaziun reala per talschischoms;
8. l'autorisaziun per expensas che survargan la cumpetenza dalla suprastanza dalla vischnaunca burgheisa;
9. la recepziun el dretg da burgheis dalla vischnaunca;
10. la decisiun davart menar process e recours, sco era partenent il concluder contracts d'entelgientscha e da cumpromiss.

La radunonza da vischnaunca burgheisa ei plinavon cumpetenta per tut quellas fatschentas ch'ei ni entras quests statuts ni tras il dretg cantunal adossadas ad in auter organ.

Art. 18

Clamar vischnaunca e tractandas

La radunonza dalla vischnaunca burgheisa vegn convocada dalla suprastanza schi savens che las fatschentas pretendan quei.

La radunonza da rendaquen ha liug mintg'onn el decuors digl'emprem quartal digl'onn.

La convocaziun vegn fatga silmeins 8 gis avon entras la usitada publicaziun cun indicar las tractandas.

Art. 19

Il frequenter las radunonzas dalla vischnaunca burgheisa ei caussa d'honor.

Frequenza dalle radunonzas

En cass da gronda impurtonza sa la suprastonza burgheisa declarar la frequenza dalla radunonza per obligatorica per tuts votants e votantas entochen ch'els han cumplenu il 60-avel onn. Absenzas buca perstgisadas e motivadas vegnan punidas cun 2 francs. Raschuns d'absenza ein da communicar en scret al president sil pli tard treis gis suenter che la radunonza ha giu liug. Sco talas valan: assenza dil liug, malsogna ni malsogna en famiglia ed auters impurtonts motivs. Davart la valeivladad d'ina raschun decida la suprastonza.

Art. 20

La radunonza communal dil burgheis vegn empalada dil president. Ei quel impediens, presidescha igl actuar ni in auter commember dalla suprastonza.

Presidi

Art. 21

Mintga radunonza communal dil burgheis convocada en uorden ei cumpetentada concluder.

Cumpetenzza da conclus

Art. 22

La radunonza communal dil burgheis sa decider mo fatschentas ch'ei stadas predeliberadas dalla suprastonza ni d'ina cumissiun speciala.

Preparaziun dalle tractandas

Art. 23

Il biro da votaziun consista digl actuar e da dus dumbrauschs che vegnan numnai dalla radunonza communal da burgheis da cass tier cass.

Biro da votaziun

Art. 24

Eleccziuns e
votaziuns

Eleccziuns e votaziuns vegnan fatgas cun maunpli, sch'ei vegn buca pretendiu scrutini ord il miez dalla radunonza communal da burgheis ni dalla suprastanza.

Tier igl emprem scrutini vala igl absolut pli, tier in secund scrutini il relativ pli dallas vuschs. Ein las vuschs ulivas, decida la sort.

Tier votaziuns davart fatschentas ei ina proposta acceptada sch'il diember dallas vuschs affirmativas survarga la mesadad dallas vuschs valeivlas. Ein las vuschs ulivas, ei la proposta renviada.

Art. 25

Eleccziuns en
plirs uffecis

Vegn in burgheis elegius en plirs uffecis che sclaudan vice-versamein in l'auter, ha el ladinamein da sedecider per in ni per l'auter uffeci.

Existan raschuns d'exclusiun el senn digl art. 8 ei l'eleccziun nunvaleivla. Vegnan pliras personas elegidas el medem scrutini en in organ, al qual ellas astgan tenor igl art. 8 buca appartener el medem mument, ei l'eleccziun da quella persuna valeivla ch'era entochen ussa en uffeci. Ei quei buca il cass, ei quel elegius che ha las biaras vuschs.

Art. 26

Reponderaziun

In conclus sa da tut temps vegnir presentaus alla radunonza communal da burgheis per reponderaziun.

Vegn la reponderaziun pretendida per in conclus ch'ei aunc buca in onn en vigur, san ins entrar en materia mo cun ina maioritad da duas tiazas dallas vuschs.

Art. 27

Protocol

Davart las tractativas ed ils resultats da votaziuns ed eleccziuns meina igl actuar in protocol. Ei igl actuar impediis,

numna la radunonza in suppleant. Il protocol duei vegnir presentaus cun ina dallas proximas caschuns alla radunonza per approvaziun e lu signaus digl actuar e dil president dalla suprastonza.

Art. 28

Scadin burgheis e burgheisa cun dretg da votar ha il dretg da prender investa dils protocols.

Al dretg d'investa sa encunter ina taxa commensurada era vegnir satisfatg entras procurar in extract dil protocol.

Investa dil
protocol

b) La suprastonza dils burgheis

Art. 29

La suprastonza dils burgheis ei igl organ executiv ed amministrativ dalla vischnaunca burgheisa.

Ella secumpona dil president, dil cassier, digl actuar e da dus assessurs e dispona da dus suppleants.

La successiun dils suppleants sedrezza suenter las vuschs ch'els han contonschiu ellas singulas elecziuns.

Suprastonza

Art. 30

La suprastonza dils burgheis ei cumpetenta per:

1. l'applicaziun e l'execuziun dil dretg federal e cantunal, dallas leschas ed ordinaziuns dalla vischnaunca burgheisa e dils conclus dalla radunonza dils burgheis;
2. l'administraziun dallas sorts communalas e dall'ulteriura facultad en proprietad dalla vischnaunca burgheisa;
3. la preparaziun dallas fatschentas per mauns dalla radunonza communalas dils burgheis;
4. ils conclus davart expensas unicas egl importo da tochen frs. 5 000 per la medema causa — cumpriu cum-

Cumpetenzas

pras tochen tier quei importo — e da tochen 500 francs, sch'ei setracta d'expensas che serepetan onn per onn;

5. la cumpra da schischom en cass urgents cun la resalva dall'approbaziun dalla radunonza communal dils burgheis;
6. la representaziun dalla vischnaunca burgheisa viers tiarzas persunas sco era viers dertgiras ed autoritads;
7. l'elecziun dils delegai che vegnan tarmess allas radunonzas dall'Uniun cantunala e federala dallas vischnauncas burgheisas.

Art. 31

President Il president dalla suprastonza representa la vischnaunca burgheisa. El suttascriba ils conclus, las decisiuns e la pli impurtonta corrispondenza dalla vischnaunca burgheisa ensemen cun igl actuar.

Art. 32

Cassier Il cassier procura la contabilitad ed ils quens dalla vischnaunca burgheisa. El ha da serrar giu il quen annual mingamai ils 31 da december.

Art. 33

Actuar Igl actuar meina il protocol davart las tractativas, las votaziuns e las elecziuns en las radunonzas communalas dils burgheis ed en las sedutas dalla suprastonza. Ils protocols approvai ha el da purtar en senza retard en ils corrispundents cudischs da protocols.

Art. 34

La suprastanza vegn convocada dil president ni da siu substitut schi savens che las fatschentas pretendan. Sche dus commembers dalla suprastanza pretendan, ei il president obligaus da clamar ina sesida extraordinaria.

Sesidas dalla
suprastanza

Art. 35

La convocaziun dalla suprastanza daventa silmeins treis gis avon cun comunicar las tractandas. Ei in ni l'auter commember ordinari impediun, ha il president da clamar ils suppleants tenor successiun.

Convocaziun

Art. 36

La suprastanza ei cumpetenta da decider sche silmeins treis commembers ein presents.

Cumpetenza
da decider

Art. 37

Mintga commember dalla suprastanza ei cun resalva dallas determinaziuns davart l'exclusiun obligaus da votar. Per tuttas decisiuns vala igl absolut pli dils commembers presents.

Obligaziun da
votar

Ein las vuschs ulivas, decida il president dalla suprastanza, en cass d'elecziun la sort.

Art. 38

Igl actuar meina in protocol dallas tractativas dalla suprastanza. Quel ei da suttascriver digl actuar e da presentar cun la proxima caschun alla suprastanza per approbaziun. La lubientscha da prender investa el protocol vegn dada mo en cass ch'igl ei pusseivel da far valer interess giustificai.

Protocol

c) Igl organ da controlla

Art. 39

Organ da controlla Igl organ da controlla secumpona da dus commembers ed in suppleant.
El examinescha mintgamai suenter ch'il quen ei serraus giu, il quen e la gestiun da tuts uffecis dalla vischnaunca burgheisa sco era d'eventualas cassas specialas.
Igl organ da controlla ha da rapportar en scret alla vischnaunca da burgheis e da far sias propostas.

III. Adminstraziun dalla facultad

Art. 40

Adminstraziun dalla facultad La vischnaunca burgheisa ha quitau per ina buna adminstraziun da sia facultad. Ella procura che quella vegni mantenida entiramein e ch'ei seresulti la meglier pusseivla rendita.
Il quen da facultad ei da metter sin saun fundament finanziel entras far regularmein amortisaziuns e reservas.

Art. 41

Fond da reserva Il recav ord vendas da beins schischents dalla facultad burgheisa va en in fond da reserva ch'ei en emprema lingia destinaus per procurar cumpensaziun reala.

Art. 42

Conto per il recav ord la vendita da suloms Il recav ord vendas da beins schischents dalla facultad da vischnaunca, vid ils quals ils burgheis san pretender predretgs d'utilisaziun, va sin in conto da recavs ord ven-

dita da suloms, che vegn administraus dalla vischnaunca politica. Quei recav ei destinaus per procurar cumpensaziun reala, per migliurar alps e pastiras ni per auters intents publics.

Art. 43

Il quen d'administraziun e da facultad ei da multiplicar ensemen cun il rapport digl organ da controlla e da tarmetter als burgheis e burgheisas cun dretg da votar silmeins otg gis avon la radunonza da rendaquen ni da deponer tier il cassier per investa cun far ina corrispudenta communicaziun publica.

Rendaquen

IV. Determinaziuns finalas e transitorias

Art. 44

Quels statuts san entras conclus da majoritad vegni revedi parzialmein ni totalmein da tut temps. En tuts cass ein revisiuns da suttametter alla Regenza per approbaziun.

Revisiun

Art. 45

El mument che quels statuts entran en vigur, vegnan tuts conclus dalla vischnaunca burgheisa, che stattan cun els en cuntradicziun, abrogai.

Abrogaziun da determinaziuns cuntradictorias

Art. 46

Quests statuts van en vigur cun l'acceptaziun entras la radunonza da burgheis.

Els ein da suttametter alla Regenza cantunala per approbaziun.

Vigur

Aschia concludiu dalla radunonza da burgheis da Saoggn
digl 1. da december 1972

Il president dalla vischnaunca burgheisa:

Dan. Bundi

Igl actuar dalla vischnaunca burgheisa:

Cavelti Rich.

Approbau dalla Regenza cantunala:

Cuera, ils 29. 1. 1973

Il president: *J. Schutz*

Il cancellier: *Dr. Seiler*